

Πρὸς Φιλίππησίους

1 Παῦλος καὶ Τιμόθεος^a δοῦλοι ὑπὲρ Χριστοῦ Ἰησοῦ¹ πᾶσιν τοῖς ἀγίοις ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν^b ἐν Φιλίπποις^c σὺν ἐπισκόποις^d καὶ διακόνοις.^e 2 χάρις ὑμῖν
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.³ Εὐχαριστῶ^a
τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ^b ὑμῶν⁴ πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει^a μου ὑπὲρ
πάντων ὑμῶν, μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν^b ποιούμενος,^c 5 ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ^a ὑμῶν
εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἔχρι τοῦ νῦν,⁶ πεποιθώς^a αὐτὸ
τοῦτο ὅτι ὁ ἐναρξάμενος^b ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει^c ἔχρι ἡμέρας
ὑπὲρ Χριστοῦ Ἰησοῦ.⁷ καθὼς ἐστιν^a δίκαιοιν ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν^b ὑπὲρ πάντων
ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν^c με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν τε τοῖς δεσμοῖς^d μου καὶ ἐν τῇ
ἀπολογίᾳ^e καὶ βεβαιώσει^f τοῦ εὐαγγελίου συγκοινωνούς^g μου τῆς χάριτος
πάντας ὑμᾶς ὄντας.^h 8 μάρτυς γάρ του ὁ θεός, ὃς ἐπιποθῶ^a πάντας ὑμᾶς ἐν
σπλάγχνοις^b ὑπὲρ Χριστοῦ Ἰησοῦ.⁹ καὶ τοῦτο προσεύχομαι^a ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν
ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ^b ἐν ἐπιγνώσει^c καὶ πάσῃ αἰσθήσει,^d 10 εἰς τὸ
δοκιμάζειν^a ὑμᾶς τὰ διαφέροντα,^b ἵνα ἥτε^c εἰλικρινεῖς^d καὶ ἀπρόσκοποι^e εἰς
ἡμέραν Χριστοῦ,¹¹ πεπληρωμένοι^a καρπὸν δικαιοσύνης τὸν^b διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον^b θεοῦ.¹² Γινώσκειν^a δὲ ὑμᾶς βούλομαι,^b
ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν^c τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν,^d
13 ὥστε τοὺς δεσμούς^a μου φανεροὺς^b ἐν Χριστῷ γενέσθαι^c ἐν ᾅλω τῷ

Chapter 1

- 1 a NNMS Τιμόθεος
Timothy
b VPPADMP
c NDMP Φίλιπποι *Philippi*
d NDMP ἐπίσκοπος
overseer
e NDMP διάκονος *servant*
3 a V1SPAI
b NDFS μνεία
remembrance
4 a NDFS δέησις *prayer*
b NAFS δέησις *prayer*
c VPPMNMS
5 a NDFS κοινωνία
fellowship
6 a VPRANMS
b VPAMNMS ἐνάρχομαι
to begin

- c V3SFAI ἐπιτελέω *to finish*
7 a V3SPAII
b VNPA φρονέω *to think*
c VNPA
d NDMP δεσμός *chain*
e NDFS ἀπολογία *defense*
f NDFS βεβαίωσις
confirmation
g NAMP συγκοινωνός
sharer
h VPPAAMP
8 a V1SPAI ἐπιποθέω *to long for*
b NDNP σπλάγχνον
intestines
9 a V1SPMI
b V3SPAS
c NDFS ἐπίγνωσις
knowledge

- d NDFS αἰσθησις *insight*
10 a VNPA δοκιμάζω *to test*
b VPPAANP διαφέρω *to carry*
c V2PPAS
d NNMP εἰλικρινής *pure*
e NNMP ἀπρόσκοπος
blameless
11 a VPRPNMP
b NAMS ἔπαινος *praise*
12 a VNPA
b V1SPMI
c NAFS προκοπή¹
progress
d V3SRAI
13 a NAMP δεσμός *chain*
b NAMP φανερός *visible*
c VNAM

πραιτωρίω^d καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν,¹⁴ καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότας^a τοῖς δεσμοῖς^b μου περισσοτέρως^c τολμᾶν^d ἀφόβως^e τὸν Γλόγον λαλεῖν.^f ¹⁵ Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον^a καὶ ἔριν,^b τινὲς δὲ καὶ δι’ εὐδοκίαν^c τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν.^d ¹⁶ οἱ μὲν ἐξ ἁγάπης, εἰδότες^a ὅτι εἰς ἀπολογίαν^b τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι,^c ¹⁷ οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας^a τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν,^b οὐχ ἀγνῶς,^c οἰόμενοι^d θλῖψιν ἐγείρειν^e τοῖς δεσμοῖς^f μου^g.

¹⁸ τί γάρ; πλὴν Γότι παντὶ τρόπῳ,^a εἴτε προφάσει^b εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται,^c καὶ ἐν τούτῳ χαίρω.^d ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι,^e ¹⁹ οἶδα^a γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται^b εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως^c καὶ ἐπιχορηγίας^d τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ,²⁰ κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν^a καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι,^b ἀλλ’ ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται^c Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου.

²¹ ἔμοι γὰρ τὸ ζῆν^a Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν^b κέρδος.^c ²² εἰ δὲ τὸ ζῆν^a ἐν σarkí, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου— καὶ τί αἱρήσομαι^b οὐ γνωρίζω.^c

²³ συνέχομαι^a δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων^b εἰς τὸ ἀναλῦσαι^c καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι,^d πολλῷ γὰρ μᾶλλον κρείσσον,^e ²⁴ τὸ δὲ ἐπιμένειν^a Γέν τῇ σarkὶ ἀναγκαιότερον^b δι’ ὑμᾶς. ²⁵ καὶ τοῦτο πεποιθώς^a οἶδα^b ὅτι μενῶ^c καὶ Γπαραμενῶ^d πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπήν^e καὶ χαρὰν τῆς πίστεως,

- d NDNS πραιτώριον
Praetorium
14 a VPRAAMP
b NDMP δεσμός *chain*
c περισσοτέρως *more*
d VNPA τολμάω *to dare*
e ἀφόβως *fearlessly*
f VNPA
- 15 a NAMS φθόνος *envy*
b NAFS ἔρις *quarrel*
c NAFS εὐδοκία *goodwill*
d V3PPAI
- 16 a VPRANMP
b NAFS ἀπολογία
defense
c V1SPMI κεῖμαι *to lay*
- 17 a NGFS ἐριθεία *selfish ambition*
b V3PPAI καταγγέλλω *to preach*
c ἀγνῶς *purely*
d VPPMNMP οἶμαι *to think*

- e VNPA
f NDMP δεσμός *chain*
18 a NDMS τρόπος *manner*
b NDFS πρόφασις *excuse*
c V3SPPI καταγγέλλω *to preach*
d V1SPAII
e V1SFPI
19 a V1SRAI
b V3SFMI ἀποβαίνω *to leave*
c NGFS δέησις *prayer*
d NGFS ἐπιχορηγία *support*
20 a NAFS ἀποκαραδοκία *eager expectation*
b V1SFPI αἰσχύνομαι *to be ashamed*
c V3SFPI μεγαλύνω *to glorify*
21 a VNPA
b VNAA

- c NNNS κέρδος *gain*
22 a VNPA
b V1SFMI αἱρέομαι *to choose*
c V1SPAII γνωρίζω *to make known*
23 a V1SPPI συνέχω *to cover*
b VPPANMS
c VNAA ἀναλύω *to depart*
d VNPA
e NNNS κρείττων *better*
24 a VNPA ἐπιμένω *to stay*
b NNNS ἀναγκαῖος *necessary*
25 a VPRANMS
b V1SRAI
c V1SFAI
d V1SFAI παραμένω *to continue*
e NAFS προκοπή *progress*

²⁶ ἵνα τὸ καύχημα^a ὑμῶν περισσεύῃ^b ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας^c πάλιν πρὸς ὑμᾶς. ²⁷ Μόνον ἀξίως^a τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε,^b ἵνα εἴτε ἐλθὼν^c καὶ ἴδων^d ὑμᾶς εἴτε ἀπὼν^e ἀκούω^f τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε^g ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾶς ψυχῆς συναθλοῦντες^h τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου,²⁸ καὶ μὴ πτυρόμενοι^a ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων^b (ἥτις ῥέστιν^c αὐτοῖς^d ἔνδειξις^d ἀπωλείας,^e ἡ ὑμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ,²⁹ ὅτι ὑμῖν ἔχαρισθη^a τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον^b τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν^c ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν),^d ³⁰ τὸν αὐτὸν ἀγῶνα^a ἔχοντες^b οἶον^c εἴδετε^d ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε^e ἐν ἐμοί.

2 Εἴ τις οὖν παράκλησις^a ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον^b ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία^c πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα^d καὶ οἰκτιρμοί,^e ² πληρώσατέ^a μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε,^b τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες,^c σύμψυχοι,^d τὸ ἐν φρονοῦντες,^e ³ μηδὲν κατ’ ἐριθείαν^a ἡ μηδὲ κατὰ^b κενοδοξίαν,^b ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ^c ἀλλήλους ἡγούμενοι^d ὑπερέχοντας^e ἐαυτῶν,^f μὴ τὰ ἐαυτῶν γέκαστοι γ σκοποῦντες,^a ἀλλὰ καὶ τὰ ἐτέρων γέκαστοι.⁵ τοῦτο γ φρονεῖτε^a ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,⁶ ὃς ἐν μορφῇ^a θεοῦ ὑπάρχων^b οὐχ ἀρπαγμὸν^c

- 26 a NNNS καύχημα
something to boast
about
b V3SPAS
c NGFS παρουσία
presence
27 a ἀξίως worthily
b V2PPMM πολιτεύομαι
to fulfill one's duty
c VPAANMS
d VPAANMS
e VPPANMS ἄπειμι to
be absent
f V1SPAS
g V2PPAI στήκω to
stand
h VPPANMP συναθλέω
to contend at one's side
28 a VPPPNNMP πτύρομαι
to be frightened
b VPPMGMP ἀντίκειμαι
to be an opponent
c V3SPAII
d NNFS ἔνδειξις
demonstration

- e NGFS ἀπώλεια
destruction
29 a V3SAPI χαρίζομαι to
give grace
b μόνον only
c VNPA
d VNPA
30 a NAMS ἀγών斗争
b VPPANMP
c NAMS οἷος what sort
of
d V2PAAI
e V2PPAI
Chapter 2
1 a NNFS παράκλησις
encouragement
b NNNS παραμύθιον
comfort
c NNFS κοινωνία
fellowship
d NNNP σπλάγχνον
intestines
e NNMP οἰκτιρμός
compassion

- 2 a V2PAAM
b V2PPAS φρονέω to
think
c VPPANMP
d NNMP σύμψυχος united
in spirit
e VPPANMP φρονέω to
think
3 a NAFS ἐριθεία selfish
ambition
b NAFS κενοδοξία vain
conceit
c NDFS ταπεινοφροσύνη
humility
d VPPMNMP ἡγέομαι to
lead
e VPPAAMP ὑπερέχω to
govern
4 a VPPANMP σκοπέω to
watch out for
5 a V2PPAM φρονέω to
think
6 a NDFS μορφή form
b VPPANMS
c NAMS ἀρπαγμός
something to hold onto

ἡγήσατο^d τὸ εῖναι^e ἴσα^f θεῷ,⁷ ἀλλὰ ἐαυτὸν ἐκένωσεν^a μορφὴν^b δούλου λαβών,^c ἐν ὁμοιώματι^d ἀνθρώπων γενόμενος.^e καὶ σχήματι^f εὑρεθεὶς^g ὡς ἄνθρωπος⁸ ἐταπείνωσεν^a ἐαυτὸν γενόμενος^b ὑπήκοος^c μέχρι^d θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ.^e ⁹ διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν,^a καὶ ἔχαρίσατο^b αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα,¹⁰ ἵνα ἐν τῷ ὄνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ^a κάμψῃ^b ἐπουρανίων^c καὶ ἐπιγείων^d καὶ καταχθονίων,^e ¹¹ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἔξομολογήσηται^a ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.¹² "Ωστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε,^a μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ^b μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ^c μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου^d τὴν ἐαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε,^e ¹³ τὸ θεὸς γάρ ἐστιν^a ὁ ἐνεργῶν^b ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν^c καὶ τὸ ἐνεργεῖν^d ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας.^e ¹⁴ Πάντα ποιεῖτε^a χωρὶς γογγυσμῶν^b καὶ διαλογισμῶν,^c ¹⁵ ἵνα γένησθε^a ἄμεμπτοι^b καὶ ἀκέραιοι,^c τέκνα θεοῦ ἄμωμα^d μέσον^γ γενεᾶς σκολιᾶς^e καὶ διεστραμμένης,^f ἐν οἷς φαίνεσθε^g ὡς φωστῆρες^h ἐν κόσμῳ¹⁶ λόγον ζωῆς ἐπέχοντες,^a εἰς καύχημα^b ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν^c ἔδραμον^d οὐδὲ εἰς κενὸν^e

d V3SAMI ἡγέομαι	<i>to lead</i>
e VNPA	
f NANP ἴσος	<i>equal</i>
7 a V3SAAI κενόω	<i>to empty</i>
b NAFS μορφή	<i>form</i>
c VPAANMS	
d NDNS ὁμοίωμα	<i>likeness</i>
e VPAMNMS	
f NDNS σχῆμα	<i>form</i>
g VPAPNMS	
8 a V3SAAI ταπεινόω	<i>to humble</i>
b VPAMNMS	
c NNMS ὑπήκοος	
d μέχρι(ς)	<i>until</i>
e NGMS σταυρός	<i>cross</i>
9 a V3SAAI ὑπερυψώω	<i>to exalt supremely,</i>
b V3SAMI χαρίζομαι	<i>to give grace</i>
10 a NNNS γόνυ	<i>knee</i>
b V3SAAS κάμπτω	<i>to bend</i>

c NGMP ἐπουράνιος	<i>heavenly</i>
d NGMP ἐπίγειος	<i>being on the earth</i>
e NGMP καταχθόνιος	<i>under the earth</i>
11 a V3SAMS ἔξομολογέω	<i>to consent</i>
12 a V2PAAI ὑπακούω	<i>to obey</i>
b NDFS παρουσία	<i>presence</i>
c NDFS ἀπουσία	<i>absence</i>
d NGMS τρόμος	<i>trembling</i>
e V2PPMM	<i>κατεργάζομαι to produce</i>
13 a V3SPAI	
b VPPANMS ἐνεργέω	<i>be at work in</i>
c VNPA	
d VNPA ἐνεργέω	<i>to be at work in</i>
e NGFS εὐδοκία	<i>goodwill</i>

14 a V2PPAM	
b NGMP γογγυσμός	<i>complaint</i>
c NGMP διαλογισμός	<i>thought</i>
15 a V2PAMS	
b NNMP ἄμεμπτος	<i>blameless</i>
c NNMP ἀκέραιος	<i>innocent</i>
d NNNP ἄμωμος	<i>unblemished</i>
e NGFS σκολιός	<i>crooked</i>
f VPRPGFS διαστρέφω	<i>to subvert</i>
g V2PPMI	
h NNMP φωστήρ	<i>star</i>
16 a VPPANMP ἐπέχω	<i>hold out</i>
b NANS καύχημα	<i>something to boast about</i>
c NANS κενός	<i>empty</i>
d V1SAAI τρέχω	<i>to run</i>
e NANS κενός	<i>empty</i>

ἐκοπίασα.^f ¹⁷ ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι^a ἐπὶ τῇ θυσίᾳ^b καὶ λειτουργίᾳ^c τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω^d καὶ συγχαίρω^e πᾶσιν ὑμῖν. ¹⁸ τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε^a καὶ συγχαίρετε^b μοι. ¹⁹ Ἐλπίζω^a δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον^b ταχέως^c πέμψαι^d ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὔψυχῶ^e γνοὺς^f τὰ περὶ ὑμῶν. ²⁰ οὐδένα γὰρ ἔχω^a ἵστριψον^b ὅστις γνησίως^c τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει,^d ²¹ οἱ πάντες γὰρ τὰ ἔαυτῶν ζητοῦσιν,^a οὐ τὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ^b. ²² τὴν δὲ δοκιμὴν^a αὐτοῦ γινώσκετε,^b ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν^c εἰς τὸ εὐαγγέλιον. ²³ τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω^a πέμψαι^b ὡς ἀν ἀφίδω^c τὰ περὶ ἐμὲ ἔξαυτῆς.^d ²⁴ πέποιθα^a δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως^b ἐλεύσομαι.^c ²⁵ Ἀναγκαῖον^a δὲ ἡγησάμην^b Ἐπαφρόδιτον^c τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν^d καὶ συστρατιώτην^e μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν^f τῆς χρείας μου, πέμψαι^g πρὸς ὑμᾶς, ²⁶ ἐπειδὴ^a ἐπιποθῶν^b ἦν^c πάντας Γύμᾶς, καὶ ἀδημονῶν^d διότι^e ἥκουσατε^f ὅτι ἡσθένησεν.^g ²⁷ καὶ γὰρ ἡσθένησεν^a παραπλήσιον^b Θανάτῳ. ἀλλὰ ὁ θεὸς ἡλέησεν^c αὐτόν^d, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην^e ἐπὶ λύπην^f σχῶ.^g ²⁸ σπουδαιοτέρως^a οὖν ἐπεμψα^b αὐτὸν ἵνα ἰδόντες^c αὐτὸν πάλιν χαρῆτε^d κἀγὼ ἀλυπότερος^e ὦ.^f ²⁹ προσδέχεσθε^a οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ

- f V1SAAI *κοπιάω to work*
 17 a V1SPPI *σπένδομαι to be poured out a libation*
 b NDFS *θυσία sacrifice*
 c NDFS *λειτουργία religious service*
 d V1SPAII
 e V1SPAII *συγχαίρω to rejoice with*
 18 a V2PPAM
 b V2PPAM *συγχαίρω to rejoice with*
 19 a V1SPAII
 b NAMS *Τιμόθεος Timothy*
 c *ταχέως quickly*
 d VNAA
 e V1SPAS *εὔψυχέω to be cheerful*
 f VPAANMS
 20 a V1SPAII
 b NAMS *ἵστριψος like*
 c *γνησίως genuinely*
 d V3SFAI *μεριμνάω to worry*

- 21 a V3PPAI
 22 a NAFS *δοκιμή character*
 b V2PPAI
 c V3SAAI *δουλεύω to serve*
 23 a V1SPAII
 b VNAA
 c V1SAAS *ἀφοράω to fix one's eyes*
 d *ἔξαυτῆς immediately*
 24 a V1SRAI
 b *ταχέως quickly*
 c V1SFMI
 25 a NNNS *ἀναγκαῖος necessary*
 b V1SAMII *ἡγέομαι to lead*
 c NAMS *Ἐπαφρόδιτος Epaphroditus*
 d NAMS *συνεργός fellow worker*
 e NAMS *συστρατιώτης fellow soldier*
 f NAMS *λειτουργός servant*

- g VNAA
 26 a *ἐπειδή when*
 b VPPANMS *ἐπιποθέω to long for*
 c V3SAAI
 d VPPANMS *ἀδημονέω to be troubled*
 e διότι *therefore*
 f V2PAAI
 g V3SAAI
 27 a V3SAAI
 b NANS *παραπλήσιον almost*
 c V3SAAI
 d NAFS *λύπη sorrow*
 e NAFS *λύπη sorrow*
 f V1SAAS
 28 a *σπουδαίως earnestly*
 b V1SAAI
 c VPAANMP
 d V2PAPS
 e NNMS *ἀλυπότερος free from anxiety*
 f V1SPAS
 29 a V2PPMM *προσδέχομαι to receive*

πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους^b ἔχετε,^c ³⁰ ὅτι διὰ τὸ ἔργον
ΓΧριστοῦ μέχρι^a θανάτου ἥγγισεν,^b παραβολευσάμενος^c τῇ ψυχῇ ἵνα
ἀναπληρώσῃ^d τὸ ὑμῶν ὑστέρημα^e τῆς πρός με λειτουργίας.^f

3 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε^a ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γράφειν^b ὑμῖν ἐμοὶ
μὲν οὐκ ὀκνηρόν,^c ὑμῖν δὲ ἀσφαλές.^d ² Βλέπετε^a τοὺς κύνας,^b βλέπετε^c τοὺς
κακοὺς ἐργάτας,^d βλέπετε^e τὴν κατατομήν.^f ³ ἡμεῖς γάρ ἐσμεν^a ἡ περιτομή,
οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες^b καὶ καυχώμενοι^c ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν
σαρκὶ πεποιθότες,^d ⁴ καίπερ^a ἐγὼ ἔχων^b πεποίθησιν^c καὶ ἐν σαρκί. Εἴ τις
δοκεῖ^d ἄλλος πεποιθέναι^e ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον. ⁵ περιτομῇ ὀκταήμερος,^a ἐκ
γένους^b Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμίν,^c Ἐβραῖος^d ἐξ Ἐβραίων,^e κατὰ νόμον
Φαρισαῖος,^f κατὰ τὸ ζῆλος^a διώκων^b τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν
νόμῳ γενόμενος^c ἄμεμπτος.^d ⁷ Ἄλλὰ ἄτινα ἦν^a μοι κέρδη,^b ταῦτα ἥγημαι^c διὰ
τὸν Χριστὸν ζημίαν.^d ⁸ Ἄλλὰ τὸ μενοῦνγε^a καὶ ἥγοῦμαι^b πάντα ζημίαν^c εἶναι^d
διὰ τὸ ὑπερέχον^e τῆς γνώσεως^f Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου δι’ ὃν τὰ πάντα
ἐζημιώθην,^g καὶ ἥγοῦμαι^h τὸ σκύβαλαⁱ ἵνα Χριστὸν κερδήσω^j καὶ εὑρεθῶ^a ἐν
αὐτῷ, μὴ ἔχων^b ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ἄλλὰ τὴν διὰ πίστεως

b NAMP ἐντίμος *highly valued*

c V2PPAM

30 a μέχρι(ς) *until*
b V3SAAI

c VPAMNMS

παραβολεύομαι *to risk*

d V3SAAS ἀναπληρώ *to fulfill*

e NANS ὑστέρημα *what is lacking*

f NGFS λειτουργία *religious service*

Chapter 3

1 a V2PPAM

b VNPA

c NNNS ὀκνηρός *lazy*

d NNNS ἀσφαλής *safe*

2 a V2PPAM

b NAMP κύων *dog*

c V2PPAM

d NAMP ἐργάτης *worker*

e V2PPAM

f NAFS κατατομή *mutilation*

3 a V1PPAI

b VPPANMP λατρεύω *to serve*

c VPPMNMP

d VPRANMP

4 a καίπερ *though*

b VPPANMS

c NAFS πεποίθησις *confidence*

d V3SPAII

e VNRA

5 a NNMS ὀκταήμερος

eighth day

b NGNS γένος *family*

c NGMS Βενιαμίν

Benjamin

d NNMS Ἐβραῖος *a*

Hebrew

e NGMP Ἐβραῖος *a*

Hebrew

6 a NANS ζῆλος *zeal*

b VPPANMS

c VPAMNMS

d NNMS ἄμεμπτος

blameless

7 a V3SIAI

b>NNNP κέρδος *gain*

c V1SRMI ἥγεομαι *to lead*

d NAFS ζημία *loss*

8 a μενοῦνγε *rather*

b V1SPMI ἥγεομαι *to lead*

c NAFS ζημία *loss*

d VNPA

e VPPAANS ὑπερέχω *to govern*

f NGFS γνῶσις *knowledge*

g V1SAPI ζημιόω *to forfeit*

h V1SPMI ἥγεομαι *to lead*

i NANP σκύβαλον

rubbish

j V1SAAS κερδαίνω *to gain*

9 a V1SAPS

b VPPANMS

Χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει,¹⁰ τοῦ γνῶναι^a αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν^b παθημάτων^c αὐτοῦ,
 Γ συμμορφιζόμενος^d τῷ θανάτῳ αὐτοῦ,¹¹ εἴ πως καταντήσω^a εἰς τὴν ἔξανάστασιν^b τὴν ἐκ^c νεκρῶν.¹² Οὐχ ὅτι ἥδη ἔλαβον^a ἡ ἥδη τετελείωμαι,^b
 διώκω^c δὲ εἰ καὶ καταλάβω,^d ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην^e ὑπὸ ΓΧριστοῦ.
 13 ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν Γού λογίζομαι^a κατειληφέναι.^b ἐν δέ, τὰ μὲν ὄπίσω
 ἐπιλανθανόμενος^c τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος,^d ¹⁴ κατὰ σκοπὸν^a
 διώκω^b Γεὶς τὸ βραβεῖον^c τῆς ἄνω^d κλήσεως^e τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
 15 ὅσοι οὖν τέλειοι,^a τοῦτο φρονῶμεν.^b καὶ εἴ τι ἐτέρως^c φρονεῖτε,^d καὶ τοῦτο
 ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει.^e ¹⁶ πλὴν εὶς ὃ ἐφθάσαμεν,^a τῷ αὐτῷ Γστοιχεῖν.^b
 17 Συμμιμηταί^a μου γίνεσθε,^b ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε^c τοὺς οὕτω
 περιπατοῦντας^d καθὼς ἔχετε^e τύπον^f ἡμᾶς.¹⁸ πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν^a οὓς
 πολλάκις^b ἔλεγον^c ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων^d λέγω,^e τοὺς ἔχθροὺς τοῦ σταυροῦ^f
 τοῦ Χριστοῦ,¹⁹ ὃν τὸ τέλος ἀπώλεια,^a ὃν ὁ θεὸς ἡ κοιλία^b καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ
 αἰσχύνῃ^c αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια^d φρονοῦντες.^e ²⁰ ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα^a ἐν
 οὐρανοῖς ὑπάρχει,^b ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα^c ἀπεκδεχόμεθα^d κύριον Ἰησοῦν Χριστόν,

---

10 a	VNAA	14 a	NAMS σκοπός <i>goal</i>	e	V2PPAI
b	NAFS κοινωνία <i>fellowship</i>	b	V1SPAII	f	NAMS τύπος <i>pattern</i>
c	NGNP πάθημα <i>suffering</i>	c	NANS βραβεῖον <i>prize</i>	18 a	V3PPAI
d	VPPPNSMS συμμορφίζομαι <i>to become like</i>	d	ἄνω <i>above</i>	b	πολλάκις <i>many times</i>
11 a	V1SAAS καταντάω <i>to come to</i>	e	NGFS κλῆσις <i>call</i>	c	V1SIAI
b	NAFS ἔξανάστασις <i>resurrection</i>	15 a	NNMP τέλειος <i>perfect</i>	d	VPPANMS
12 a	V1SAAI	b	V1PPAS φρονέω <i>to think</i>	e	V1SPAII
b	V1SRPI τελειόω <i>to perfect</i>	c	ἐτέρως <i>otherwise</i>	f	NGMS σταυρός <i>cross</i>
c	V1SPAII	d	V2PPAI φρονέω <i>to think</i>	19 a	NNFS ἀπώλεια <i>destruction</i>
d	V1SAAS καταλαμβάνω <i>to obtain</i>	e	V3SFAI ἀποκαλύπτω <i>to reveal</i>	b	NNFS κοιλία <i>any and all internal organs</i>
e	V1SAPI καταλαμβάνω <i>to obtain</i>	16 a	V1PAAI φθάνω <i>to precede</i>	c	NDFS αἰσχύνη <i>shamefulness</i>
13 a	V1SPMI	b	VNPA στοιχέω <i>to follow</i>	d	NANP ἐπίγειος <i>being on the earth</i>
b	VNRA καταλαμβάνω <i>to obtain</i>	17 a	NNMP συμμιμητής <i>fellow imitator</i>	e	VPPANMP φρονέω <i>to think</i>
c	VPPMNMS ἐπιλανθάνομαι <i>to forget</i>	b	V2PPMM	20 a	NNNS πολίτευμα <i>citizenship</i>
d	VPPMNMS ἐπεκτείνομαι <i>to strain toward</i>	c	V2PPAM σκοπέω <i>to watch out for</i>	b	V3SPAII
		d	VPPAAMP	c	NAMS σωτῆρ <i>Savior</i>
				d	V1PPMI ἀπεκδέχομαι <i>wait eagerly for</i>

²¹ δις μετασχηματίσει^a τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως^b γέμων σύμμορφον^c τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν^d τοῦ δύνασθαι^e αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι^f γαύτῳ τὰ πάντα.

4 ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι,^a χαρὰ καὶ στέφανός^b μου, οὕτως στήκετε^c ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί. ² Εὔοδίαν^a παρακαλῶ^b καὶ Συντύχην^c παρακαλῶ^d τὸ αὐτὸ φρονεῖν^e ἐν κυρίῳ. ³ ναὶ ἐρωτῶ^a καὶ σέ, γνήσιε^b σύζυγε,^c συλλαμβάνου^d αὐταῖς, αἴτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν^e μοι μετὰ καὶ Κλήμεντος^f καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν^g μου, ὃν τὰ ὄνόματα ἐν βίβλῳ^h ζωῆς. ⁴ Χαίρετε^a ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ,^b χαίρετε.^c ⁵ τὸ ἐπιεικὲς^a ὑμῶν γνωσθήτω^b πᾶσιν ἀνθρώποις. ὁ κύριος ἔγγυς.⁶ μηδὲν μεριμνᾶτε,^a ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει^b μετ' εὐχαριστίας^c τὰ αἰτήματα^d ὑμῶν γνωριζέσθω^e πρὸς τὸν θεόν. ⁷ καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα^a πάντα νοῦν^b φρουρήσει^c τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα^d ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ⁸ Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἔστιν^a ἀληθῆ,^b ὅσα σεμνά,^c ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά,^d ὅσα προσφιλῆ,^e ὅσα εὐφημα,^f εἴ τις ἀρετὴ^g καὶ εἴ τις ἔπαινος,^h ταῦτα λογίζεσθε.ⁱ ⁹ ἀ καὶ ἐμάθετε^a καὶ παρελάβετε^b καὶ ἡκούσατε^c

21 a V3SFAI μετασχηματίζω
to transform

b NGFS ταπείνωσις
humbleness

c NANS σύμμορφος
conformed

d NAFS ἐνέργεια
working

e VNPM

f VNAA

Chapter 4

1 a NMP ἐπιπόθητος longed
for

b NMS στέφανος a crown

c V2PPAM στήκω to
stand

2 a NAFS Εὔοδία Euodia

b V1SPAII

c NAFF Συντύχη
Syntyche

d V1SPAII

e VNPA φρονέω to think

3 a V1SPAII

b NMS γνήσιος true

c NMS σύζυγος

yokefellow

d V2SPMM συλλαμβάνω
to seize

e V3PAAI συναθλέω to
contend at one's side

f NGMS Κλήμης Clement

g NGMP συνεργός fellow
worker

h NDFS βίβλος book

4 a V2PPAM

b V1SFAI

c V2PPAM

5 a NNNS ἐπιεικής gentle

b V3SAPM

6 a V2PPAM μεριμνάω to
worry

b NDFS δέησις prayer

c NGFS εὐχαριστία
expression of thanks

d NNNP αἰτημα request

e V3SPPM γνωρίζω to
make known

7 a VPPANFS ὑπερέχω to
govern

b NAMS νοῦς mind

c V3SFAI φρουρέω to
guard

d NANP νόημα thought

8 a V3SPAII

b NNNP ἀληθής true

c NNNP σεμνός worthy of
respect

d NNNP ἀγνός pure

e NNNP προσφιλής lovely

f NNNP εὐφημος

admirable

g NNFS ἀρετή goodness

h NNMS ἔπαινος praise

i V2PPMM

9 a V2PAAI μανθάνω to
learn

b V2PAAI

c V2PAAI

καὶ εἰδετε^d ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε.^e καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται^f μεθ' ὑμῶν.

10 Ἐχάρην^a δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως^b ὅτι ἥδη ποτὲ ἀνεθάλετε^c τὸ ὑπέρ ἐμοῦ φρονεῖν,^d ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε^e ἡκαιρεῖσθε^f δέ. 11 οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν^a λέγω,^b ἐγὼ γὰρ ἔμαθον^c ἐν οἷς εἰμι^d αὐτάρκης^e εἶναι.^f 12 οἴδα^a καὶ ταπεινοῦσθαι,^b οἴδα^c καὶ περισσεύειν.^d ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι,^e καὶ χορτάζεσθαι^f καὶ πεινᾶν,^g καὶ περισσεύειν^h καὶ ὑστερεῖσθαι.ⁱ 13 πάντα ἴσχύω^a ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντι^b γε. 14 πλὴν καλῶς ἐποιήσατε^a συγκοινωνήσαντές^b μου τῇ θλίψει. 15 Οἴδατε^a δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι,^b ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἔξηλθον^c ἀπὸ Μακεδονίας,^d οὐδεμίᾳ μοι ἐκκλησίᾳ ἐκοινώησεν^e εἰς λόγον δόσεως^f καὶ λήμψεως^g εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, 16 ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ^a καὶ ἄπαξ^b καὶ δὶς^c εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε.^d 17 οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ^a τὸ δόμα,^b ἀλλὰ ἐπιζητῶ^c τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα^d εἰς λόγον ὑμῶν. 18 ἀπέχω^a δὲ πάντα καὶ περισσεύω.^b πεπλήρωμαι^c δεξάμενος^d παρὰ Ἐπαφροδίτου^e τὰ παρ' ὑμῶν, ὃσμὴν^f εὐωδίας,^g θυσίαν^h δεκτήν,ⁱ εὐάρεστον^j τῷ θεῷ. 19 ὁ δὲ θεός μου πληρώσει^a πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος^b αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 20 τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ὑμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

- d V2PAAI
e V2PPAM
f V3SFMI
10 a V1SAPI
b μεγάλως *greatly*
c V2PAAI ἀναθάλλω *to renew*
d VNPA φρονέω *to think*
e V2PIAI φρονέω *to think*
f V2PIMI ἀκαιρέομαι *to have no opportunity*
11 a NAFS ὑστέρησις *need*
b V1SPAII
c V1SAAI μανθάνω *to learn*
d V1SPAII
e NNMS αὐτάρκης *content*
f VNPA
12 a V1SRAI
b VNPP ταπεινόω *to humble*
c V1SRAI
d VNPA
e V1SRPI μυέομαι *to learn a secret*

- f VNPP χορτάζω *to feed*
g VNPA πεινάω *to be hungry*
h VNPA
i VNPP ὑστερέω *to lack*
13 a V1SPAII ἴσχύω *to be strong*
b VPPADMS ἐνδυναμόω *to give strength*
14 a V2PAAI
b VPAANMP συγκοινωνέω *to share with*
15 a V2PRAI
b NMP Φιλιππήσιος *Philippian*
c V1SAAI
d NGFS Μακεδονία *Macedonia*
e V3SAAI κοινωνέω *to share in*
f NGFS δόσις *gift*
g NGFS λῆμψις *receiving*
16 a NDFS Θεσσαλονίκη *Thessalonica*
b ἄπαξ *once*

- c δὶς *twice*
d V2PAAI
17 a V1SPAII ἐπιζητέω *to look for*
b NANS δόμα *gift*
c V1SPAII ἐπιζητέω *to look for*
d VPPAAMS πλεονάζω *to make increase*
18 a V1SPAII ἀπέχω *to receive*
b V1SPAII
c V1SRPI
d VPAMNMS
e NGMS Ἐπαφρόδιτος *Epaphroditus*
f NAFS ὃσμὴ *fragrance*
g NGFS εὐωδία *a sweet smell*
h NAFS θυσία *sacrifice*
i NAFS δεκτός *acceptable*
j NAFS εὐάρεστος *pleasing*
19 a V3SFAII
b NANS πλοῦτος *riches*

²¹ Ἀσπάσασθε^a πάντα ἄγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται^b ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. ²² ἀσπάζονται^a ὑμᾶς πάντες οἱ ἄγιοι, μάλιστα^b δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος^c οἰκίας. ²³ ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ὑμῶν.

---

21 a V2PAMM
b V3PPMI

22 a V3PPMI
b μάλιστα especially

c NGMS Καῖσαρ Caesar